

Bulletin 2002, 1 Ten geleide: samenstelling Raad van Advies en Redactieraad gewijzigd
Bulletin 2002, 1 Werkgeversaansprakelijkheid bij ongeval tijdens woon/werkverkeer
Bulletin 2002, 1 Informed consent, causaliteit en de omkeringsregel
Bulletin 2002, 1 Huishoudelijke hulp en aandacht voor het persoonsgebonden budget (PGB)
Bulletin 2002, 1 "2002 wordt het beste PIV-Jaar so far"
Bulletin 2002, 1 Wijziging in organisatie sociale zekerheid
Bulletin 2002, 1 Hete hangijzers in de letselschadepraktijk

Bulletin 2002, 1 Ten geleide: samenstelling Raad van Advies en Redactieraad gewijzigd

Raad van Advies

Mr. H.C. (Dick) Voers, AMEV, en mr. W.S. (Wytze) de Vries, Univé, treden terug als lid van de Raad van Advies van het PIV. Dick gaat dit jaar met pensioen, maar blijft nog wél actief voor het PIV! Wytze is met ingang van 1 januari 2002 directeur Rechtsbijstand van Univé geworden. Wij wensen hem daarbij veel succes. Beiden hebben vanaf de oprichting van het PIV deel uitgemaakt van deze harde kern van specialisten die tot taak hebben het bestuur en de directeur te adviseren over vaak gecompliceerde onderwerpen.

In de vergadering van 11 december 2001 heeft het PIV-bestuur drie nieuwe leden benoemd: mr. P. (Piet) Balkenende, ZLM, A. (Aernout) Santen, Winterthur Nederland, en M. (Marco) Speelmans, Nieuwe Hollandse Lloyd. De raad is met één lid uitgebreid tot 12 personen. Aan de bestaande behoefte aan een bredere vertegenwoordiging van de kleinere deelnemers is daarmee gevolg gegeven. Wij heten de heren van harte welkom.

Redactieraad

Ook mr. A.J. (Bert) Schoonen slaat binnenkort bij Achmea Personenschade een nieuwe richting in. Dit is niet te combineren met zijn voorzitterschap van en deelname aan de Redactieraad. Wij zullen zeker ook in zijn nieuwe functie nog van Bert horen.

Per 14 januari 2002 heeft mr. A.F.J. (Armand) Blondeel, AMEV, de voorzittershamer van Bert overgenomen.

mevrouw J. Polman, Stichting PIV

Bulletin 2002, 1 Werkgeversaansprakelijkheid bij ongeval tijdens woon/werkverkeer

Hoge Raad 16 november 2001 LJN AD5483

Inleiding

De werkgever heeft het de laatste tijd zwaar te verduren. Dit omdat de werkgever in een toenemend aantal gevallen aansprakelijk wordt geacht voor schade die de werknemer heeft opgelopen tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden. Steeds worden hierbij de grenzen van aansprakelijkheid opgezocht. Een van die grenzen is het woon/werkverkeer. Oftewel de vraag of de werkgever ook aansprakelijk is voor schade die de werknemer heeft opgelopen tijdens het woon/werkverkeer. Deze vraag vormt de kern van een zaak die onlangs ter berechting aan de Hoge Raad werd voorgelegd.

De feiten

Ten tijde van het ongeval was eiseres in dienst van de Stichting Volkshogeschool "Bergen". Op 20 februari 1996 ging zij met de fiets naar haar werk. Het had gesneeuwd en gevroren, zodat er sprake was van gladheid. Op een openbaar fietspad kwam eiseres ten val waardoor zij haar linker enkel brak. De Gemeente Bergen was op dat moment de beheerder van het bewuste fietspad. Die ochtend had de Stichting werkzaamheden laten uitvoeren ter bestrijding van de gladheid, maar niet op het fietspad waar de werkneemster ten val was gekomen.

De werkneemster stelt haar werkgever aansprakelijk voor de opgelopen materiële en immateriële schade en baseert haar vordering op twee gronden: primair art. 6:181 BW (uitoefening van een bedrijf) juncto art. 6:174 BW (opstallen) en subsidiair op art. 7:658 BW.

De rechter

Beide gronden mochten eiseres niet baten. Haar vorderingen jegens de werkgever werden door drie rechterlijke instanties afgewezen. Enerzijds, omdat de werkgever niet de beheerder was van het bewuste fietspad en anderzijds, omdat het ongeval niet in de uitoefening van de werkzaamheden plaatsvond.

Een citaat uit het arrest van de Hoge Raad:

"In haar hiervoor onder 3.3 weergegeven rov. 5.4 heeft de rechtbank, in cassatie niet bestreden, vastgesteld dat het ongeval heeft plaatsgevonden terwijl [eiseres] zich naar haar werk begaf, buiten haar werkmilieu en niet in de uitoefening van haar werkzaamheden. De Rechtbank heeft, daarvan uitgaande, met juistheid geoordeeld dat de Stichting niet als werkgever, dat wil zeggen: niet op de voet van artikel 7:658 lid 1 BW, aansprakelijk is voor de gevolgen van het ongeval dat [eiseres] op haar woon/werktraject is overkomen."

PIV-Commentaar

Op zich is het arrest van de Hoge Raad geen verrassing. Het ligt in de lijn van HR 22 januari 1999, NJ 1999, 534 (reclasseringsambtenaar). Belangrijk element hierbij is dat de werkgever geen aanwijzingen kan geven voor privé-aangelegenheden, bijvoorbeeld de wijze waarop de werknemer verkiest naar de werkplek te komen. Tevens speelt bij woon/werkverkeer in situaties als de onderhavige het probleem waar de aansprakelijkheid van de werkgever ophoudt en de aansprakelijkheid van de wegbeheerder begint. Opmerkelijk is dat A-G Spier het wenselijk acht dat de werknemer in dergelijke gevallen de schade wél van de werkgever krijgt vergoed. Daarbij ziet hij overigens het gevaar van een stroom van claims in de richting van de werkgevers. Aan de te formuleren aansprakelijkheidsregel stelt de A-G de volgende eisen:

De regel moet passen binnen het wettelijk kader;

De regel moet voldoende houvast bieden om een grote verscheidenheid aan redelijkerwijs te bedenken gevallen op te lossen; en

Als sprake is van uitbreiding buiten het bestaande jurisprudentiekader, moet duidelijk zijn:

Of, en zo ja in hoeverre daarmee in de praktijk reeds rekening werd gehouden;

Wat de effecten zijn in aantallen en het beslag op de financiële middelen; en

Wat de effecten zijn op de verzekerbaarheid.

Het lijkt een schier onmogelijke opgave een dergelijke aansprakelijkheidsregel te formuleren. Omdat zulks buiten de invloedssfeer van de werkgever ligt, is er ook geen enkele aanleiding hier aan te beginnen. In veel situaties is er nu eenmaal geen aansprakelijke partij op wie de schade kan worden

afgewenteld. Voor wat betreft de werkgever houdt aansprakelijkheid op voor situaties waarover hij geen zeggenschap heeft noch kan hebben.

mr. A.J. Schoonen, Achmea Personenschade

Bulletin 2002, 1 Informed consent, causaliteit en de omkeringsregel

Hoge Raad 23 november 2001 LJN AD3963

Hoge Raad 23 november 2001 LJN AB2737

Inleiding

Wat hebben twee vrouwen met elkaar gemeen die zich afzonderlijk van elkaar hebben laten opereren, terwijl bij beide operaties complicaties zijn opgetreden? Beiden hebben doorgeprocedeerd tot aan ons hoogste rechtscollege teneinde een schadevergoeding van de arts te verkrijgen. De vrouwen hebben allebei nul op het rekest gekregen en dat in drie instanties. Omdat de rechtsvragen in de procedures gelijklopend zijn, worden zij hier gezamenlijk behandeld.

In beide gevallen werd gedurende de procedures vastgesteld dat de arts tijdens de operaties gehandeld had conform de medische standaard (lege artis). De ingreep zelf werd door de rechter dan ook niet als een toerekenbare tekortkoming aangemerkt. Beide patiënten stelden echter, dat zij vóór de operatie niet op de hoogte waren gebracht van de aan de ingreep verbonden risico's.

Informatieplicht

Het is aan de arts zijn patiënt vóór een medische behandeling duidelijk in te lichten over de aan de behandeling verbonden risico's. Deze verplichting moet worden gezien in het licht van art. 10 van de Grondwet (recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer). Verdere uitwerking hiervan vinden wij terug in artt. 7:448 BW en 7:450 BW (WGBO). In deze artikelen worden de informatieplicht van de arts en het toestemmingsvereiste van de patiënt voor de medische behandeling uitgewerkt. Het doel van de informatieplicht van de arts is, de patiënt in staat te stellen weloverwogen te kiezen voor het ondergaan van een medische behandeling. Algemeen wordt aangenomen dat, bij het schenden van de informatieplicht, de arts aansprakelijk is voor de ontstane schade indien aannemelijk is dat de patiënt de operatie niet zou hebben ondergaan indien hij van de risico's op de hoogte was geweest. Centraal in deze procedures stond de vraag wie daarvan de stelplicht en de bewijslast draagt, de arts of de patiënt.

De omkeringsregel

Voor de oplettende lezer van dit bulletin mag het geen verrassing zijn dat de omkeringsregel door de Hoge Raad is aanvaard (Zie bijvoorbeeld HR 19-01-2001, NJ 2001, 524, Oude Monnik Motors). Deze regel houdt in dat, indien door een onrechtmatig handelen (of nalaten) een risico voor het ontstaan van schade in het leven is geroepen en dit risico zich vervolgens ook verwezenlijkt, daarmee het causaal verband tussen die gedraging en de schade in beginsel is gegeven behoudens het door de dader te leveren bewijs dat de schade ook zou zijn ontstaan zonder de onrechtmatige gedraging. De volgende chronologische stappen zijn hierin te onderkennen:

1. De onrechtmatigheid van het handelen moet worden vastgesteld;
2. Aannemelijk moet worden gemaakt dat hierdoor een risico voor het ontstaan van schade in het leven werd geroepen; en
3. Aannemelijk moet worden gemaakt dat dit risico zich inderdaad heeft verwezenlijkt .

Beide eiseressen deden een beroep op de omkeringsregel en stelden dat het causale verband tussen het niet informeren en de complicaties tijdens de operatie een gegeven was. De rechters gingen hierin niet mee. Allereerst werd vastgesteld dat het niet voldoen aan de informatieplicht onrechtmatig was. Vervolgens werd onderzocht welk risico hieraan was verbonden. Het risico was niet de complicatie bij de operatie, maar het feit dat de patiënte niet in staat werd gesteld een weloverwogen keuze te maken. De omkeringsregel werd dan ook niet toegepast, zodat de patiënten dienden te stellen en te bewijzen dat zij de operatie niet hadden ondergaan indien zij op de hoogte waren geweest van de risico's.

Bewijzen dat iets niet had plaatsgevonden, indien ...

En dan wordt het lastig. Bewijzen dat de operatie niet zou zijn ondergaan, indien de betrokken patiënten over de risico's zouden zijn ingelicht. Dit kan natuurlijk nooit concreet worden bewezen, maar zal dienen te worden afgeleid uit de omstandigheden waarbij door de Hoge Raad worden genoemd:

- Hoe groot was de kans dat de complicatie zou optreden?
- Hoe zou de situatie zijn geweest indien van de medische behandeling zou zijn afgezien?
- Kwamen redelijkerwijs minder risicovolle behandelmethoden in aanmerking? en
- Zo ja, wat was de kans op succes bij deze behandelmethode?

In beide gevallen wordt aangenomen dat de operatie ook zou zijn ondergaan, indien de betrokken patiënte op de hoogte was geweest van het risico. In de ene situatie was sprake van een levensbedreigende situatie. De andere patiënte had reeds een soortgelijke en succesvolle operatie ondergaan aan haar andere arm dan de arm waarbij de ingreep met complicatie plaatsvond.

PIV-Commentaar

Een belangrijk element van een procedure is de vraag welke partij de stelplecht en bewijslast heeft. De rechter kan daarbij gebruik maken van de omkeringsregel. Dat dit niet zomaar een konijn is dat uit de hoge hoed kan worden getoverd, blijkt wel uit de hiervoor besproken arresten. Bij de vraag of de omkeringsregel moet worden toegepast verdient het aanbeveling steeds de drie bovengenoemde chronologische stappen te nemen. Allereerst komt daarbij de vraag aan de orde of onrechtmatig werd gehandeld. Vervolgens moet worden vastgesteld of hierdoor een risico voor het ontstaan van schade in het leven is geroepen. Tot slot de vraag of dit risico zich ook daadwerkelijk heeft verwezenlijkt. In de onderhavige zaken werd vastgesteld dat de artsen onrechtmatig hadden gehandeld door de patiënten niet te informeren over de risico's die verbonden waren aan de medische ingreep. Het hiermee samenhangende risico is niet dat er bij de medische ingreep complicaties kunnen optreden, maar dat de patiënt geen weloverwogen afweging heeft kunnen maken.

mr. A.J. Schoonen, Achmea Personenschade

Bulletin 2002, 1 Huishoudelijke hulp en aandacht voor het persoonsgebonden budget (PGB)

Inleiding

Het Persoonsgebonden Budget Verpleging en Verzorging (PGB-VV), een van de vijf huidige PGB-regelingen op grond van de AWBZ, is bestemd voor huishoudelijke hulp, verzorging en verpleging thuis. Hoewel de PGB-regeling reeds in 1996 landelijk werd ingevoerd, mocht deze in de letselschadepraktijk aanvankelijk niet op een warme ontvangst rekenen. WA-verzekeraars bleven in de discussie omtrent de kosten van huishoudelijke hulp aanvankelijk vooral wijzen op de mogelijkheid van hulp in natura door de Stichting Thuiszorg en waren soms zeer terughoudend in het verwijzen naar het PGB. Van de zijde van belangenbehartigers werd in toenemende mate aangedrongen op hulp naar eigen keuze met vaak als motivering onvrede met de hulp door de Stichting Thuiszorg.

Het PGB biedt een alternatief voor hulp in natura en komt tegemoet aan de wens een hulp naar keuze in te schakelen. Inmiddels gebeurt het steeds vaker dat verzekeraars reeds in een vroeg stadium uitdrukkelijk ook op de mogelijkheden van een PGB wijzen. De substantiële stijging sinds 1996 van 4.000 in 1996 naar 23.362 in september 2001 (Voortgangsrapportage PGB 26-11-2001, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport) van het aantal budgethouders dat gebruik maakt van een PGB-VV onderstreept de groeiende voorkeur van hulpvragers voor deze subsidieregeling.

Het PGB in de praktijk

Wat moet de hulpvrager doen om voor een PGB in aanmerking te komen?

Een PGB-VV kan worden aangevraagd, wanneer de hulpvrager ten minste drie maanden zorg of begeleiding nodig heeft. Het PGB dient te worden aangevraagd bij het zorgkantoor dat, na een indicatiestelling door het indicatieorgaan, een besluit neemt of een PGB wordt toegekend, hoe hoog het budget is en voor welke periode het wordt verleend.

Het budget bestaat uit drie elementen:

Het forfaitaire bedrag

Een bedrag ad 8 1.089 per jaar dat rechtstreeks wordt overgemaakt op de rekening van de hulpvrager. Dat bedrag is vrij te besteden aan zorg of begeleiding en aan het zoeken en regelen daarvan. De hulpvrager hoeft in principe niet te verantwoorden waaraan hij dit bedrag besteedt.

Het trekkingsrecht

Dit is het toegekende budget dat overblijft na aftrek van het forfaitaire bedrag. Het trekkingsrecht wordt beheerd door het Kantoor PGB van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) dat middels declaratieformulieren in opdracht van de hulpvrager aan de hulpverlener betaalt en eventuele sociale premies, loonbelasting en werkgeverslasten inhoudt.

Eigen bijdrage

De hoogte van de eigen bijdrage per week hangt af van het belastbaar gezinsinkomen. Van het budget dat door het zorgkantoor wordt toegekend is de eigen bijdrage reeds afgetrokken. Nadat het budget is toegewezen, kan de hulpvrager een hulp naar keuze inschakelen. Dat kan een particuliere zorgverlener zijn, zelfs een familielid of buurvrouw, maar ook een organisatie. Met hen kunnen naar wens afspraken worden gemaakt over de taken die moeten worden verricht, op welk tijdstip zij de hulp verlenen en tegen welke prijs. Die afspraken moeten vervolgens worden vastgelegd in een overeenkomst en de budgethouder zal als werkgever c.q. opdrachtgever een financiële administratie moeten bijhouden. Er zit dus wel wat werk aan vast. Er zijn inmiddels diverse instanties, waaronder de vereniging Per Saldo, die gespecialiseerd zijn in het ondersteunen, adviseren en informeren van PGB-houders.

Hulp in natura versus een PGB-budget

Het staat de hulpvrager vrij te kiezen tussen hulp in natura en het persoonsgebonden budget.

Als nadeel van hulp in natura door de Stichting Thuiszorg wordt vaak genoemd dat er geen inspraak is in wie de hulp verleent, op welk tijdstip de hulp wordt verleend en hoe die hulp exact wordt ingevuld. Voorts geldt een maximum van drie uur hulp per dag verleend door een thuiszorginstelling. Ook het feit dat men er voor thuis moet blijven wordt soms als een nadeel ervaren, terwijl ook stemmen opgaan dat de kwaliteit van de hulp vaak te wensen zou overlaten (De Inspectie voor de gezondheidszorg concludeerde in haar rapportage over de periode mei 2000 tot juli 2001 dat de kwaliteit van thuiszorginstellingen in de AWBZ voldoende is). Daarnaast kan de geïndiceerde hulp in verband met wachtlijsten niet altijd worden gegarandeerd. Als voordelen van hulp in natura kunnen worden genoemd dat de hulpvrager zelf weinig tot niets hoeft te regelen en dat het ook kan worden aangevraagd, indien er minder dan drie maanden hulp nodig is.

Het PGB biedt de hulpvrager een grote keuzevrijheid met betrekking tot de door hem gewenste zorg, zodat van de genoemde nadelen van hulp in natura geen sprake hoeft te zijn. De hulpvrager kan de zorg op zijn specifieke situatie en wensen afstemmen. Daar staat tegenover dat het werk dat het budget met zich meebrengt soms een afschrikkende werking kan hebben. Voorts wordt het feit dat betaling aan de hulpverlener door de SVB geschiedt wel als omslachtig ervaren. De budgetperiode eindigt aan het eind van het kalenderjaar. Bij een indicatie voor langere termijn neemt het zorgkantoor zelf contact op met de budgethouder voor het afsluiten van een nieuwe budgetovereenkomst. Bij een

indicatie voor kortere periodes echter, eindigt de budgetperiode tegelijk met de indicatie en zal men voor een gewenste verlenging zelf contact met het zorgkantoor moeten opnemen.

Toekomst voor de gesubsidieerde zorg

De bezwaren die bestaan tegen met name de hulp in natura maar ook tegen het PGB hebben er toe geleid dat belangenbehartigers vaak het commerciële tarief van een particuliere hulp volledig bij de schadeveroorzakende verzekeraar in rekening brengen (Zie ook mijn artikel 'Huishoudelijke Arbeid' in PIV-Bulletin 1998/03). De Rechtbank Middelburg gaf onlangs in haar vonnis van 26 september 2000, rolnummer 551/99, echter nog eens aan dat in de berekening van de vergoeding voor huishoudelijke werkzaamheden rekening moet worden gehouden met de mogelijkheid van enige vorm van thuiszorg. De rechtbank achtte het niet redelijk elke vorm van gesubsidieerde thuiszorg af te slaan om vervolgens het volle bedrag van particuliere zorg door te berekenen aan de schadeveroorzaker. Op basis van die overweging besliste de rechtbank dat slechts die kosten voor vergoeding gesubsidieerde in aanmerking komen die ook zouden zijn gemaakt als gebruik was gemaakt van de thuiszorg. Deze uitspraak steunt de verzekeraar tegen claims op basis van het volledig in rekening brengen van het commerciële tarief. De gesubsidieerde zorg heeft in de vaststelling van de vergoeding voor de huishoudelijke hulp een vaste plaats verworven.

Wanneer een particuliere hulp of organisatie wordt ingeschakeld zonder gebruik te maken van het PGB, zal eveneens van een positie als werkgever of opdrachtgever met de daarbijbehorende verplichtingen sprake zijn. Het door verzekeraars wel gehoorde argument, dat het PGB te veel rompslomp met zich mee zou brengen in vergelijking met een particuliere hulp die zonder een PGB wordt ingeschakeld, lijkt op dat punt derhalve niet terecht.

Bovendien heeft het kabinet inmiddels besloten de bestaande PGB-regeling te vereenvoudigen. De vijf PGB-regelingen worden teruggebracht naar één AWBZ-brede PGB-regeling en de uitvoering zal worden vereenvoudigd. Het trekkingsrecht zal verdwijnen en in plaats daarvan zal het budget in de vorm van een voorschot op de eigen rekening van de hulpvrager worden overgemaakt. Periodiek zal verantwoording over de besteding van het geld moeten worden afgelegd, zodat ook dan een financiële administratie dient te worden bijgehouden. Naar verwachting zal de regeling per 1 januari 2003 of indien mogelijk al eerder ingaan. Ook aan de verbetering van de zorg in natura wordt gewerkt, het moet meer zorg op maat worden waarbij aan de roep om diversiteit en kwantiteit van het aanbod, onder meer middels keuzemogelijkheid tussen aanbieders, gehoor wordt gegeven.

Kortom, aan de kwaliteit en klantvriendelijkheid van zowel het PGB als de hulp in natura wordt hard gewerkt.

mevrouw A. Ales, Stad Rotterdam

Bulletin 2002, 1 "2002 wordt het beste PIV-Jaar so far"

Een verslag van de deelnemersvergadering

Inleiding

Op 4 december vond in het gebouw van het Verbond van Verzekeraars de jaarlijkse deelnemersvergadering van de Stichting PIV plaats. Onder het luisterend oor van de deelnemende WA-verzekeraars presenteerde directeur F.Th. Kremer de activiteitenplanning voor 2002. J.J. Daniëls, Royal Nederland en voorzitter van de Raad van Advies, gaf een korte inleiding inzake het persoonsgebonden budget (PGB). Mevrouw mr. A. Ales, Stad Rotterdam, gaat elders in dit bulletin dieper in op deze materie. Mevrouw L. Erwich, communicatie adviseur Rosslin, hield een presentatie over het omgaan met media-aandacht en dr. P. Ulenbelt, directeur Bureau Beroepsziekten FNV, bracht een stevige discussie over beroepsziekten op gang.

Het beste PIV-Jaar so far

Kremer verzekert de aanwezigen dat het jaar 2002 het beste PIV-jaar (so far) zal worden. Een jaar, waarin het PIV net als andere jaren energie steekt in onderzoek, beleidsadvisering en ontwikkeling van producten en diensten die de PIV-deelnemers helpen bij het optimaliseren van de behandeling van personenschade.

Op 22 maart staat de PIV-Jaarconferentie met het thema "Schadevergoeding: een zak geld of nog meer?" op het programma. Naast verzekeraars worden daarvoor ook andere marktpartijen uitgenodigd teneinde met elkaar van gedachten te kunnen wisselen.

Daarnaast start in september de tweede jaargang van de PIV-opleiding voor de gevorderde personenschadebehandelaar. Een opleiding, waarin de cursist door het behandelen van praktijkgevallen zowel wat betreft vaardigheden als vakkennis een verdieping in de materie rond personenschade krijgt aangeboden. J.F. Roelofs, Bureau Zuidema, en Ch. Bohnen, ABN-AMRO en Commissie Opleidingen, vertelden iets meer over de modules Vaardigheden en Kennis.

Ook werkt het PIV constant aan betere informatievoorziening en introduceert zij een uitgebreide internetsite met nieuws en achtergronden over personenschade. Op deze, uitsluitend voor PIV-deelnemers toegankelijke, site kan men de personenschadebibliotheek van Kluwer en bronnen van het PIV raadplegen.

Het PIV blijft actief met projecten die moeten leiden tot verbeteringen in het schaderegelingstraject. Tot die projecten behoren onder andere buitengerechtelijke kosten, het blijven stimuleren van de activiteiten van het NPP en het opzetten van een whiplashdenktank.

Bijzondere aandacht zal ook uitgaan naar de steeds terugkomende vraag, wat te doen met "negatieve" publiciteit in de media. Mevrouw Erwich gaf de discussie een aftrap met een inleiding over het door haar geschreven "Communicatieadvies bij dreigende media-aandacht".

Bureau Beroepsziekten FNV

Een bijzondere gast tijdens deze jaarvergadering was absoluut de heer Ulenbelt. "Op eigen uitnodiging", aldus Ulenbelt, vertelde hij meer over de doelstellingen van het Bureau Beroepsziekten FNV. Teneinde werkgevers bewust te maken van de impact en gevolgen van beroepsziekten, gaat het bureau actief werknemers werven die het slachtoffer zijn van een beroepsziekte. In zoveel mogelijk gevallen zal het bureau de werkgever aansprakelijk stellen om hem te dwingen de nodige preventieve maatregelen te nemen.

Kortom

Gedurende de middag passeerden veel vragen en opmerkingen over personenschade de revue. Vragen, die input vormen voor de activiteiten van het PIV voor volgend jaar. En, zoals de heer Kremer in zijn inleiding aangaf, "2002 belooft opnieuw een jaar te worden waarin het PIV veel activiteiten ontplooit op het gebied van research, beleidsadvisering, studiedagen en kennisuitwisseling".

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het PIV via het e-mail adres piv@verzekeraars.nl.

mw. V. Hoogland, Stichting PIV

Bulletin 2002, 1 Wijziging in organisatie sociale zekerheid

Inleiding

De organisatie van de sociale zekerheid heeft de afgelopen jaren veel veranderingen doorgemaakt. Vanouds was de Sociale Verzekeringsraad (SVR) de centrale organisatie die de uitvoering van de sociale werknemersverzekeringen coördineerde en reguleerde. Met inachtneming van de beleidsregels van de SVR voerden 26 bedrijfsverenigingen het beleid uit voor de onder hen ressorterende sectoren van het bedrijfsleven. De bedrijfsverenigingen lieten administratieve taken, zoals de premie-inning alsmede de toekenning en verstrekking van uitkeringen, verrichten door Uitvoeringsinstellingen Werknemersverzekeringen (Uvi's).

Wijzigingen

Per 1 januari 1995 werd de Sociale Verzekeringsraad vervangen door het Tijdelijk instituut voor coördinatie en afstemming (Tica) voor beleidstaken en het College van toezicht sociale verzekeringen (Ctsv) voor toezichthoudende taken.

Per 1 maart 1997 werd het Tica vervangen door het Landelijk instituut sociale verzekeringen (Lisv). Op dezelfde datum werden de bedrijfsverenigingen opgeheven. Zij gingen op in het Lisv. De Uvi's bleven vooralsnog bestaan.

Uiteindelijk waren er vijf Uvi's over, namelijk Cadans, Gak, GUO, USZO en SfB.

Uitvoering Werknemersverzekeringen (UWV) en Centra voor Werk en Inkomen (CWI)

De Uvi's en het Lisv zijn per 1 januari 2002 opgegaan in Uitvoering Werknemersverzekeringen (UWV). Dit is een uitvloeisel van de Wet Suwi (Structuur uitvoering werk en inkomen). De nieuwe namen van de uitvoeringsinstellingen zijn UWV Bouwnijverheid, UWV Cadans, UWV Gak, UWV GUO en UWV Uszo. UWV werkt nauw samen met de 131 Centra voor Werk en Inkomen (CWI). De CWI-kantoren zorgen voor de publieke arbeidsvoorziening en voor de intake van uitkeringsaanvragen Abw en WW. CWI brengt werkzoekenden en werkgevers die personeel zoeken bij elkaar. De Arbeidsbureaus zijn per 1 januari 2002 in CWI opgegaan.

Voor een eerste aanvraag van bijstand kan men bij CWI en niet meer bij de Gemeentelijke Sociale Dienst terecht. UWV is belast met de premie-inning, claimbeoordeling, uitkeringsverzorging en reïntegratieactiviteiten op het gebied van de werknemersverzekeringen WW, ZW, WAO, WAJONG, WAZ en TW.

De gemeenten zijn en blijven belast met de uitvoering van Abw, IOAW, IOAZ, WIW en WSW. Daarnaast zorgen zij voor reïntegratie van bijstandsgerechtigden, Anw-uitkeringsgerechtigden en niet-uitkeringsgerechtigde werkzoekenden.

Alle genoemde instellingen moeten voor de uitvoering van de reïntegratieactiviteiten overeenkomsten sluiten met private reïntegratiebedrijven. Krachtens de Wet REA kunnen reïntegratiesubsidies worden verstrekt aan arbeidsgehandicapten en hun werkgevers.

mr. H.W.C. van Wees, Nationale Nederlanden

Bulletin 2002, 1 Hete hangijzers in de letselschadepraktijk

Een bespreking van het derde Pals-symposium

Inleiding

Op 9 november 2001 werd het derde Pals-symposium gehouden onder de titel "Hete hangijzers in de letselschadepraktijk". Dit keer was de organisatie mede in handen van de Whiplash Stichting Nederland. Diverse onderwerpen stonden op de agenda:

de ontwikkelingen rond de WAO

smartengeld bij overlijden en de claimcultuur

de fiscale aspecten bij personenschade.

En dit alles onder voorzitterschap van prof.dr. M.G. Faure, wetenschappelijk directeur Metro en hoogleraar internationaal en vergelijkend milieurecht Universiteit van Maastricht.

Affectieschade

Mr. S.D. Lindenbergh, universitair hoofddocent burgerlijk recht Universiteit Leiden, beet de spits af en ging tijdens zijn inleiding in op de vraag of smartengeldvergoeding bij overlijden zich heeft ontwikkeld van taboe tot heet hangijzer. Spreker kwam tot de conclusie dat een vergoeding van shockschade in de rechtspraak steeds meer vorm krijgt en refereerde daarbij aan het Kindertaxi-arrest (Hof Amsterdam 27 april 2000, VR 2000, 87). Tevens sprak Lindenbergh de hoop uit dat er voor de vergoeding van affectieschade een wettelijke regeling komt (Zie ook mr. A.J. Schoonen, "Affectieschade", PIV-Bulletin 2001/05).

WAO

Vervolgens gingen drie sprekers in op de recente ontwikkelingen rond de WAO. Als eerste kwam S. Knepper, verzekeringsarts bij het Lisv en lid van de Commissie Donner, aan bod. Knepper ging nader in op de gedachtegang van de Commissie Donner die een drastische vereenvoudiging van de regelgeving voorstelt waarbij alleen recht op een uitkering bestaat, indien sprake is van volledige arbeidsongeschiktheid. De verzekeringsarts moet dan tot de conclusie komen dat betrokkene

blijvende en aanzienlijke beperkingen ondervindt in het dagelijks functioneren. Voor al degenen, die niet volledig arbeidsongeschikt zijn, dienen werkgevers en werknemers passend werk te organiseren.

Mevrouw R.E.E.M. Artoos, registerarbeidsdeskundige en directeur Bureau Terzet, belichtte de recente ontwikkelingen rond de WAO vanuit het gezichtspunt van reïntegratie. In dat kader stond zij stil bij de wet Verbetering Poortwachter en de wet Structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (Suwi).

Mr. G.C. Endedijk, Kennedy van der Laan Advocaten, ging vervolgens in op de gevolgen voor de personenschadepraktijk van de WAO-herziening. Endedijk schetste twee belangrijke ontwikkelingen:

Een recht op arbeidsreïntegratie van het slachtoffer/werknemer jegens de werkgever en jegens de aansprakelijke partij waartegenover een schadebeperkingsplicht bestaat; en

De druk op de reïntegratievoorzieningen zal toenemen vooral in geval van partiële arbeidsongeschiktheid omdat in dat geval er geen recht op een WAO-uitkering bestaat.

De claimcultuur

Ook de claimcultuur kon op dit symposium niet onbesproken blijven. Prof.mr. C.J.J.M. Stolker, EM Meijers Instituut voor Rechtswetenschappelijk Onderzoek Universiteit Leiden, nam deze taak op zich en opende met de stelling dat Nederland, evenals Amerika, de rechter heeft ontdekt. Ook in Nederland kent men in toenemende mate een claimcultuur. Dit is niet ontstaan vanuit hebzucht, maar kan eerder worden verklaard vanuit een terugtrekkende overheid in relatie met burgers die meer assertief worden en in toenemende mate hun eigen verantwoordelijkheid nemen.

De claimcultuur bestaat uit meer dan het eisen van schadevergoedingen en kan bijvoorbeeld ook worden afgeleid uit het toenemend aantal klachten bij instanties of tuchtrechters. In een claimcultuur komt een toenemende druk te liggen op de belangenbehartigers. Daarbij komen ethische vragen aan de orde; bijvoorbeeld hoe de letselschadeadvocaten moeten omgaan met de media. Ook de rechter ontkomt er niet aan in een claimcultuur zijn positie te bepalen. Daarbij geeft Stolker aan dat de Nederlandse rechter zijn positie van hogepriester van het recht moet behouden. Dus op afstand van de burger en de politiek.

Fiscale aspecten

Mr. R.M.J.T. van Dort, directeur Palsgroep, kwam als laatste spreker aan bod en nam de fiscale aspecten van de schadevergoeding voor zijn rekening. In zijn inleiding nam spreker een aantal actualiteiten onder de loep. Allereerst stond hij stil bij het fenomeen zwart inkomen. Als hoofdregel hanteert de Hoge Raad (HR 24 november 2000, VR 2001, 97): het gemis aan zwarte inkomsten vormt schade waarbij de schade wordt begroot door de inkomsten te verminderen met de verschuldigde inhoudingen en heffingen. Dit, tenzij gelaedeerde aannemelijk maakt dat de werkverschaffer de verschuldigde inhoudingen en heffingen alsnog voor zijn rekening neemt. Van Dort sloot zijn inleiding af met een korte bespreking van het fiscale stelsel dat op 1 januari 2001 in werking is getreden.

Na de forumdiscussie kon een tevreden dagvoorzitter Faure het symposium afsluiten.

mevrouw L. Demetriades - van Gils, Achmea